

Vanhusten tehohoito Suomessa – hyvin iäkkäiden potilaiden selviytyminen

Laura Pietiläinen¹, Minna Bäcklund², Johanna Hästbacka², Matti Reinikainen¹

¹ Itä-Suomen Yliopisto ja KYS, Anestesiologian ja tehohoidon osaamiskeskus

² Helsingin Yliopisto ja HYKS, ATEK, Teho-osastot

TUTKIMUKSEN TARKOITUS. Huono toimintakyky kaksinkertaistaa yli 80-vuotiaiden tehohoitopotilaiden riskin kuolla vuoden kuluessa teho-osastolle tulosta¹. Selvitimme hyvin iäkkäiden (yli 85-vuotiaat) tehohoidon tuloksia ja toimintakyvyn vaikutusta selviytymiseen.

AINEISTO JA MENETELMÄT. Analysoimme valtakunnallisen Tehohoitokonsortion laatu- ja tietokannasta saatuja tietoja. Logistisella regressioanalyysillä selvitimme akuuttia sairautta edeltäneen toimintakyvyn itsenäistä vaikutusta selviytymiseen. Määrittelimme toimintakyvyn hyväksi, jos henkilö oli omatoiminen päivittäistoiminnoissa ja kykeni nousemaan portaita, ja huonoksi, jos hän tarvitsi apua päivittäistoiminnoissa tai oli kykenemätön nousemaan portaita. Eloissaan lisäksi selvitimme toimintakyvyn säilymistä vertaamalla kykyä asua kotona ja suoriutua viidestä eri fyysisestä toiminnosta (vuoteesta nousu, sisätiloissa liikkuminen, pukeutuminen, portaiden nousu ja 400 metrin kävely) ennen tehohoitoa ja vuosi tehohoidon jälkeen.

TULOKSET. Vuosina 2012–2015 teho-osastoilla hoidettiin 2 224 hyvin iäkkästä potilasta (3,3 % kaikista potilaista, taulukko 1). Tieto edeltävästä toimintakyvystä oli käytettävissä 1 431 (64,3 %) potilaan kohdalla. Toimintakyky oli hyvä 47,7 %:lla ja huono 52,3 %:lla. Yhden vuoden

kuolleisuus oli 47,4 % potilailla, joilla oli huono edeltävä toimintakyky, ja 30,1 % heillä, joiden toimintakyky oli hyvä, $p < 0,001$. Huono toimintakyky lisäsi vuoden kuluessa tapahtuvan kuoleman todennäköisyyttä kerroinsuhteella 1,85 (95 %:n luottamusväli 1,45–2,37).

Vuoden kuluttua elossa oli 1 244 potilasta (55,9 %). Tieto asumismuodosta saatiin 49,8 %:lta ja tieto toimintakyvystä 47,2 %:lta. Vuoden kuluttua tehohoidosta 79,5 % elossa olevista potilaista asui omassa kodissaan ja heistä, jotka olivat asuneet kodissaan ennen tehohoitoa, 84,2 % asui edelleen kodissaan. Fyysisistä

toiminnoista suoriutuminen vuoden kuluttua tehohoidosta oli tehohoitoa edeltäneellä tai paremmalla tasolla 69,5 %:lla.

JOHTOPÄÄTÖKSET. Edeltävä toimintakyky vaikuttaa voimakkaasti pitkäaikaiseen selviytymiseen yli 85-vuotiailla tehohoitopotilailla. Useimmilla tehohoidosta selviytyneillä vanhuk-silla toimintakyky oli säilynyt hyvin. ■

Viitteet

- Pietiläinen L et al. Premorbid functional status as a predictor of 1-year mortality and functional status in intensive care patients aged 80 years or older. *Intensive Care Med* 44: 1221-1229, 2018.

	85–89 -vuotiaat	90–94 -vuotiaat	yli 95 -vuotiaat
Tehohoitajaksoja	1824	356	44
Iän mediaani (kvartiiliväli)	86 (85–88)	91 (90–92)	95 (95–97)
Sairaalaakuolleisuus, n (%)	408 (22,4)	90 (25,3)	13 (29,5)
Yhden vuoden kuolleisuus, n (%)	806 (44,2)	193 (54,2)	28 (63,4)
Ei-kirurginen tehohoidon syy, %	55,0	56,5	61,4
Sydänkirurginen potilas, %	21,8	12,4	9,1
Hoidonrajaus tehohoidon aikana tai sen lopuksi, %	46,4	59,3	61,4
Tehohoitajakson pituuden mediaani (kvartiiliväli)	1,36 (0,85–2,83)	1,07 (0,73–2,41)	0,92 (0,47–1,96)

Taulukko 1. Hyvin iäkkäät potilaat teho-osastolla